

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XXIX. évfolyam 12. szám *Társadalmi, kulturális, hagyományőrző online folyóirat* **2022. december**

A tartalomból:

2. Önkormányzati hírek
6. IN MEMORIAM:
Szilágyiné Németh Eszter
7. A 90 éves Varjú Imre köszöntése

10. Az első adventi gyertya meggyújtása a Kis Bálint iskolában

15. Rózsahegyis tanuló az Országos Diákkonferencián

Gergely Ágnes: Endrőd felé

*Illyés-parafrázis
Barna Imrének*

Mikor a karácsony
beköszönt
rászakad a házra
ez a csönd

ez a csönd amit még
nagyanyám
itt hagyott a század
derekán

s vele örökségül
a szívét
legyen hóhullásban
menedék

vasúttól hazáig
baktatok
végig gyertyafényes
ablakok

idelép mindenki
az úton
a holtakat vissza-
hazudom

magam vagyok élő
de tudom
hogy a kised nékem
rokonom

elmúlik majd minden
ami fáj
éljen gyertyafényben
a világ

2016. december
(Megjelent a Még egyszer
Firenzébe című kötetben)

*Istentől megáldott, békés, boldog karácsonyt kívánunk
minden kedves Olvasónknak!*

Önkormányzati

h í r e k

2022. november 30-án 28 napirendi pont megtárgyalására ült össze a Képviselő-testület, valamint zárt ülés keretében három, személyeket érintő döntés is megszületett!

Elfogadta és megszavazta a Képviselő-testület az igazgatási szünetről szóló előterjesztést. 2022. november 11. napján jelent meg a Magyar Közlönyben a különleges jogállású szerveknél és a helyi önkormányzatok képviselő-testületeinek hivatalánál elrendelhető igazgatási szünetre alkalmazandó, vészhelyzeti szabályokról szóló Kormányrendelet.

A rendelet célja, hogy a kormányzati igazgatási szünet elrendeléséről a települési önkormányzatok képviselő-testületei döntést hozzanak a 2022. december 22. napja és 2023. január 6. napja közötti időszakra. Az igazgatási szünet elrendelése esetén, a vonatkozó időszak alatt a munkavégzés szüneteltetésére kerülne sor a szabadságok kiadása mellett.

A Gyomaendrőd Közös Önkormányzati Hivatal kidolgozta a vonatkozó időszakra a csökkentett működési tervét, melynek értelmében a fent említett időszakra igazgatási szünet kerülne elrendelésre olyan formában, hogy azok a feladatok, amelyek megvalósítása a város és a lakosság szempontjából elkerülhetetlen, az igazgatási szünet elrendelésére tekintet nélkül a hivatali tisztviselőknek el kell látni.

Az orvosi ügyelet ellátására önkormányzatunk – Hunya, Dévaványa, Ecsegfalva, Kamut, Köröstarcsa, Mezőberény és Csárdaszállás önkormányzatokkal együttműködve, – a Békés Medical Egészségügyi Szolgáltató Kft.-vel kötött feladat-ellátási szerződést. A szerződést több alkalommal is felülvizsgálták a felek. Az utolsó módosításra akkor került sor, amikor a szerződést 2022. december 31. napjáig meghosszabbították. A településen történő folyamatos ellátás érdekében újabb egyeztetés zajlott a szolgáltatóval, aminek értelmében a tervezett egészségügyi alapellátás átalakításáig a jelenlegi szolgáltató lássa el a feladatot. Az ellátást Gyomaendrőd telephelyen egy orvos, egy ápoló és egy sofőr személyzet biztosítja, míg Mezőberényben egy mentőtiszt, illetve Dévaványán egy ápoló teljesít szolgálatot. A felvázolt ellátást 155 Ft/lakos/hó összegű díj mellett tudja vállalni a szolgáltató, a korábbi 140 Ft/lakos/ hó helyett. Az általunk is ismert törvénytervezet szerint, 2023. július 1. napjától várhatóan az állami mentőszolgálat fog gondoskodni az ügyeleti ellátásról, valamint átalakul a védőnői ellátás és a járóbeteg szakellátás is.

Dr. Kerekes Attila fogszakorvos benyújtotta kérelmét városunk önkormányzatához arra vonatkozóan, hogy az 1. számú fogorvosi körzet rendelési idejének alábbiak szerinti megváltoztatása miatt a feladat-ellátási szerződés módosításához járuljon hozzá.

Dr. Kerekes Attila rendelési ideje 2023. január 1. napjával az alábbiakban módosul.

Rendelési idő 2023. január 1. napjától	óra
Hétfő	7,00-15
Kedd	12-20
Szerda	7-15
Csütörtök	10-16
Péntek	-

Egyúttal a rezsiköltség újraszámítása is időszerű lett, tekintettel arra, hogy Dr. Kerekes Attila a 2. számú fogorvosi körzet helyettesítését 2022. december 31. napjáig látja el. A felek megállapodtak a rezsiköltség megfizetéséről, melyet a Képviselő-testület is jóváhagyott.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszer 2023. évi fordulójára beérkezett pályázatok is elbírálásra kerültek, mivel a benyújtási határidő 2022. novemberben lejárt. Az ösztöndíjpályázat „A” típusára (felsőoktatási jogviszonnyal rendelkezők) nyolc pályázat érkezett elektronikus úton és papír alapon. A nyolc pályázat közül hét megfelelt a kiírási feltételeknek, míg egy tanuló esetében az egy főre eső nettó jövedelem meghaladta a meghatározott mértéket, ezért elutasításra került. Egy pályázó rögzítette ugyan a kitöltött űrlapot a pályázati felületen, de sajnos azt nem továbbította az Önkormányzatunk felé. Esetében is döntést kellett hozni a pályázat

érvénytelenségéről. Az ösztöndíjpályázat „B” típusára nem érkezett kérelem a 2023-as évre.

A megállapított ösztöndíjak a 2023. évi költségvetést a következő összeggel terhelik:

„A” típusú pályázatok összesen: 700.000 Ft

Korábban benyújtott pályázatok: 300.000 Ft

Mindösszesen: 1.000.000 Ft

Helyi menetrendszerű közlekedésről szóló döntés legutóbb júniusban került napirendre. Az akkor hozott döntések értelmében 2022. december 31-ig terjedő időszakra, 16 járatpárral végezheti a MOBILBUSZ a közszolgáltatást.

A nyáron hozott döntések közt szerepelt az is, hogy a Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft. végezzen átfogó vizsgálatot a helyijárat üzemeltetésében. A felkért intézet időközben beolvadt a Vasúti Pályakapacitás-elosztó Kft.-be (VPE), ami elvégezte a helyijárat üzemeltetésére vonatkozó vizsgálatot. A dokumentáció öt megoldási javaslatot mutatott be, melyből a képviselők a „C” variációt találták arra érdemesnek, hogy további tárgyalásokat folytassanak a Volánbusz Zrt.-vel. Ebben a verzióban a most ismert helyijárat üzemeltetés megszűnik, az egész napos közlekedésben az iskolajáratokat finanszírozná az Önkormányzat, a többi pedig helyközi járatként üzemeltetné továbbra is a Volánbusz Zrt. A javaslat szerint a helyközi járatok menetrendje átalakítható lehet úgy, hogy egy ütemes, óránként mindkét irányba közlekedő helyközi járatrendszer alakul ki, mely felér egy teljes értékű helyijárat rendszerrel.

Az „A” variáció megőrizné a jelenlegi állapotot, melynek üzemeltetési költsége: 34.728.000 Ft

A „C” verzió szerinti üzemeltetés költsége: 3.649.980 Ft

A jelenlegi gazdasági helyzet a „C” verzió „C2” bevezetését javasolja január 1-től, mellyel párhuzamosan folyhat a „C3” verzió kidolgozása. Szóbeli megállapodás született a Nagylapason szolgálatot teljesítő tanyagondnokkal, aki az iskolások szállítását fogja végezni ezen a településrészen.

A 2022. évi szeptemberi testületi ülésen hozott energetikai megtakarítást célzó döntések között szerepelt a közvilágítási rendszer költségsökkentési lehetőségeinek a kidolgozása. A döntést követően három irány kezdett kibontakozni. Az egyik lehetőség a meglévő lámpatestek energia fogyasztásának csökkentése kevesebb üzemórával, a másik lehetőség a meglévő lámpatestek számának felére csökkentése. Ehhez kérte az önkormányzat a képviselők segítségét, a felmérés lefolytatásához. A beérkezett adatokból látható volt, hogy a 2.460 db világításból legfeljebb 818 db. iktatható ki. Ezen lámpatestek 6 hónapos energia megtakarítása olyan kecsély, hogy a továbbiakban a vizsgálódás az elektromos hálózat fejlesztése felé mutat, a LED-es lámpatestek felszerelésével. A Képviselő-testület a fejlesztésről szóló pozitív döntése értelmében, a közbeszerzési eljárást elindította az önkormányzat.

A Körösök völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület pályázatot hirdetett „Helyi fejlesztések támogatása” címmel. Gyomaendrőd Város Önkormányzata külterülettel jogosult pályázni. A lehetséges külterület ebben az esetben Öregszőlő, az IKSZT mellett található játszótér bővítésével, valamint néhány őshonos fa telepítésével árnyékolás céljából. A pályázat benyújtása 2022. november 1. - 2022. november 30. között lehetséges, illetve forráskimerülés esetén a benyújtás felfüggesztéséig. A Képviselő-testület felhatalmazta a polgármestert a szükséges nyilatkozatok megtételére.

A Magyar Telekom Nyrt. kérelmet nyújtott be, mivel szeretné lefedettségét fejleszteni, és a Magyar Állammal kötött koncessziós szerződésben rögzített feltételek alapján a közcélú, nyilvános, mobil telefonhálózat kiépítését az egész ország területén elvégezni. A szolgáltatás jellegéből és sajátosságából adódóan – a többi mobilszolgáltatóhoz hasonlóan – bázisállomásokra, köztük esetenként 40-50 méter magas, több szolgáltató fogadására alkalmas antennatartó tornyok telepítésére is szükség lehet.

Az előzetes egyeztetések alapján a távközlési torony elhelyezése a Gyomaendrőd önkormányzati tulajdonú 02420/4 hrsz. ingatlan került kijelölésre, amely területben agyaggödör van. A Helyi Építési Szabályzat és az azzal összhangban lévő Szabályozási Terv értelmében a távközlési torony elhelyezésének akadálya nincs. Az 50 méter magas torony tartozékokkal együtt 150 m² helyigényű, amely bérleti formában kerülne átadásra. A bérleti szerződés értelmében annak díja 800.000 Ft+áfa/év.

Léhóczkiné Timár Irén
Alpolgármester

Tímár Máté Békességet földi életünkben

Angyal voltam, Betlehemet jártunk,
s csengőt ráztam az ablakok alatt:
„Adnak - é a Kisdéd Jézuskának szállást?";
elutasító alig pár akadt,
elzengtük, hogy mennyből jó az angyal,
a békét hozza minden nemzeteknek,
ébredjeteek csordapásztorok:
„Dicsőség mennyben az Istennek!”

Pár krajcárt kaptunk, almát, mogyorót,
láncukat rázó, dühöngő kutyák
ugatása kísért a szomszéd tanyáig,
odavinni reményt, glóriát,
és a parányka deszka-betlehembem
a Szent Szülőket s a Szent Gyermekeket,
lyukas csizmánkban dermedt a lábunk,
de vélünk járt társként a Szeretetet.

Karácsony van, hóbelepte fejfel
csengettyűzőm szívek háza-táját,
s angyal helyett vén pásztoroként kérdeem:
„Adtok - é a Kisdéd Jézuskának szállást?,
készítünk jászlat fájó szíveinkben,
mert Ő a Gyámol, Remény, a Vigasz,
s míg a Fennvaló dicsőségét zengjük
Békévé tisztul bennünk a panasz...

* FELHÍVÁS *

JÓTÉKONY CÉLÚ ADAKOZÁSRA!

Az Élet Másokért Egyesület
megrendezi a

XXI. „SEGÍTSÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKEN!”

jótékony célú adakozását

2022. december 17-én (szombat) 14⁰⁰ órakor az

Endrődi Népházban (Gyomaendrőd, Blaha L. u. 21.)

25 gyomaendrődi, tartósan beteg gyermeket nevelő
rászoruló családot, szeretnénk ebben az esztendőben
megajándékozni a nagylelkű felajánlásoknak köszönhetően.

Gyűjtünk: az elmúlt évekhez hasonlóan tartós élelmiszert,
édességet, írószert, játékokat, könyveket, és mindent, ami egy
gyermek számára örömet jelenthet.

Fővédnök: Dr. Jambrik Zoltán

Védnök: Zalai Mihály a Megyegyűlés elnöke
Toldi Balázs Gyomaendrőd polgármestere

Amennyiben a vírushelyzetre való tekintettel az ünnepségre
nem kerülhet sor, az ajándécsomagokat személyesen
juttatjuk el a családokhoz.

FELAJÁNLÁSOKAT A KÖVETKEZŐ CÍMEKRE VÁRJUK:

Vaszkó Sándorné

Gyomaendrőd, Kollmann lakótelep (volt OTP melletti
könyvelőirodán)

AKI ANYAGILAG SZERETNE SEGÍTENI, A KÖVETKEZŐ CÍMEN TEHET MEG:

Számlaszámunk: OTP 11733120-26654348

Segítségüket és felajánlásaikat előre is köszönjük!

MAGYAROK KENYERE 2022

2022. október 24-én érkezett Gyomaendrődre a Magyarok Kenyere program keretében 800 kg lisztadomány, mely Gyomaendrőd járás településein került kiosztásra.

Egyesületünk vállalta az első évtől ennek lebonyolítását.

A városunkban nehéz helyzetben élőcsaládoknak juttatott el összesen 250 kg lisztet.

Szeretném megköszönni a gazdáknak, akik felajánlást tettek a búzatermésükből, hogy a 15 millió búzaszemből lisztadomány készíthető.

Köszönet illeti az adományozókat, a szervezőket, a segítőköt, hiszen a mostani helyzetben, a tél közeledtével nagy segítség az egyedül élőknek, a nagycsaládosoknak és mindenkinek, aki szükségét szenved.

Minden adományozott nevében köszönet az összefogásért.

Vaszkó Sándorné
Élet Másokért Egyesület
Gyomaendrőd

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium hírei

2022. október 14-én, pénteken iskolánk I. korcsoportos gyermekei Mezőberényben **Intézményi Bozsik Programon** vettek részt. A program célja a labdarúgás népszerűsítése a gyermekek körében.

Ezen a délelőttön a labdarúgással kapcsolatos játékos feladatokban vehettek részt.

Mindenki sportszerűen versenyzett és új élményekkel gazdagodott.

Szent Imre-napi búcsú

2022. november 5-én volt az endrődi templom, a Szent Imre Katolikus Templom búcsúja.

A szentmisét celebrálta Dr. Janes Zoltán zákányszéki plébános, aki zákányszéki, bordányi hívekkel érkezett Gyomaendrődre. Pécskáról is érkeztek zarándokok, ők is velünk ünnepeltek. A szentmisén a Gyomaendrődi Zenebarátok Kórusa énekelt, valamint a Mezőkövesdi Fúvószenekar szolgált. Templomunk megtelt hívekkel. Iskolánkból sok diák ministrált. A körmenetet is meg tudtuk tartani, a változékony időjárás ellenére.

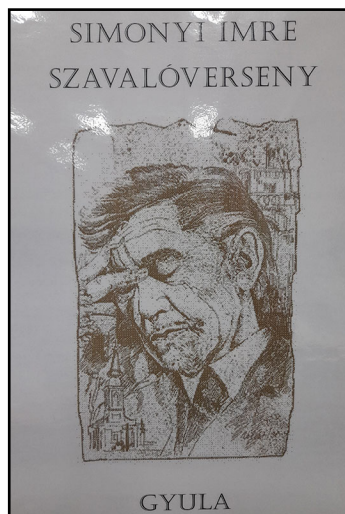

Simonyi Imre Emlékverseny

„elmúlt ez a nap is
elmúlt az ifjúság
a toll kihull a kezemből:
szabad vagyok”

2022. november 18-án rendezték meg a 22. Simonyi Imre Emlékversenyt. A Gyulához kötődő költő művészetét bemutató, örökségét ápoló Karácsonyi János Katolikus Gimnáziumban ismét szép számmal jelentek meg általános és középiskolás diákok. Debrecenről Székesfehérvárig az ország minden részéről (Szeged, Szolnok, Békéscsaba, Szarvas, Orosháza...) küldtek illusztrációkat, zenésítették meg és írtak verseket, illetve jöttek előadni. Megnyitóbeszédet Msrg. Kovács Péter esperes-plébános mondott. A versillusztrációs és versíró verseny eredményhirdetése és a megzenésítő verseny után kezdődött az előadók megmértetése. Tizenhárom éves kortól tizennyolc éves korig mondhattak verset a diákok. A gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnáziumból két gyermek, Kabai Rebeka Léna (8.) és Vatai Botond (7.) indult. Nem volt könnyű a Simonyi-vers, melyet elő kellett adniuk, a Szemközt s háttal című. Mindketten dicséretesen oldották meg a feladatot. Vatai Botond a hetedikesek csoportjában első helyezést ért el.

Gratulálunk nekik az előadáshoz, mindannyian gazdagodtunk ezen a délutánon!

Tímár Máté versmondó verseny

„Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!”

Tímár Máté szorosan kötődött szülőföldjéhez, Endrődhöz. A József Attila-díjas író születésének centenáriuma több programot szervezett a város, melyeken az író-költő életútjára, munkásságára emlékeztek. Egyik volt az endrődi Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola versmondó versenye, melyet a hatodikos, hetedikes és nyolcadikos korosztálynak hirdettek. 2022. november 21-én Petőfi, Ady, Babits, Reményik, Tímár Máté verseit hallhattuk, de mai szerzőktől is adtak elő a diákok. Iskolánkból Varga Vivien (6. o.) második, Gecei Anita (7. o.) harmadik, Vatai Botond (7. o.) – első, Kabai Rebeka Léna (8. o.) harmadik helyezést ért el.

Gratulálunk a diákoknak és felkészítőiknek!

Szárnyaltunk!

„A különféle versenyeknek nem az a haszna, hogy valaki megnyeri őket, hanem éppen az, hogy mindenki bemérheti a saját tehetségének szintjét.”

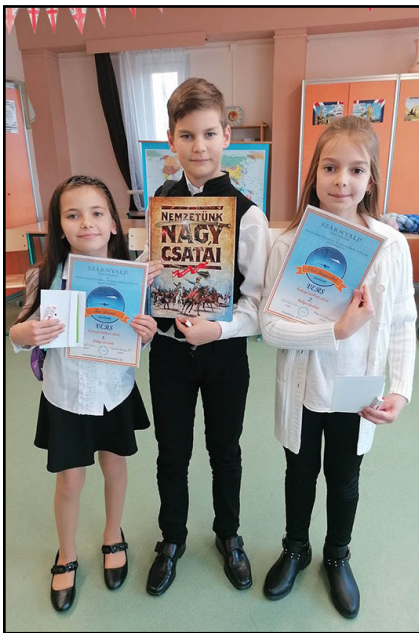
Mérő László

Talán éppen ez az idézet adhatta az orosházi Eötvös József Katolikus Általános Iskola és Óvoda pedagógusainak az ötletet, hogy „Szárnyalj!” címmel megrendezzenek egy tehetségnapot a Szeged-Csanád Egyházmegye katolikus általános iskolásai számára. A tehetséges diákok képzőművészet, vers, logika és mozgás kategóriában nevezhettek.

Iskolánkból három szavaló mérette meg magát. Egy kötelező és egy szabadon választott verset kellett előadni a szakértő zsűri és a versenytársak előtt.

Eredményhirdetés előtt izgatottan vártuk, hogy megszülessen az végeredmény. Kis Diána 3. osztályos tanuló első, Sóció Boglárka negyedik osztályos tanuló második helyezést ért el. Felkészítő tanáraik: Mészárosné Kiss Katalin és Kerekiné Kovács Klára. Vatai Bontond 7. osztályos tanuló előadását a zsűri különdíjjal, sok-sok elismerő dicsérettel jutalmazta. Felkészítői Polányi Éva és Timár Erzsébet tanárnők voltak.

Logika kategóriában 2 csapatot indítottunk. Bízunk abban, hogy talpraesetten, gyorsan, csapatként együttműködve legyőzik az akadályokat,

megtalálják a helyes megoldást. Játékos, de gondolkodtató feladatokat kellett megoldaniuk, s nemcsak más csapatokkal, de az idővel is meg kellett küzdeniük. A 4. osztályosok Juhász Erzsébet, Kertész Luca és Papp Benedek a harmadik, míg az ötödikesek csapata, Majoros Fanni, Gecse Péter és Juhász Attila a második helyen végzett. Felkészítőik: Varjú Diána, Farkas Borbála és Melis Marcell.

Mozgás kategóriában vegyes életkorú tanulókat lehetett nevezni. 4-8. osztályos diákokból, osztályonként egy lány és egy fiú alkotta a csapatot. Sorversenyben mérhették össze gyorsaságukat, pontos feladatvégrehajtásukat. Szükség volt hajlékonyságukra, labdaérzékükre, ügyességükre. Végül a dobogó harmadik fokára állhattak. Felkészítő tanáraik: Kerekiné Kovács Klára és Irimiás Róbert.

Valóban szárnyaltunk ezen a tehetségnapon, hiszen minden diákunk, akit erre a versenyre neveztünk, eredményesen szerepelt.

Adventi gyertyagyújtás iskolánkban – 2022

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Szilágyiné Németh Eszter 1942-2022

Az Endrődiek Baráti Köre Egyesület búcsúzik Dr. Szilágyi Ferencné Németh Esztertől

Tisztelt gyászoló gyülekezet!

Tímár Máté írja a Hazai harangszó c. könyvében: „A poljakhalmi tanyákról beköltözött temetői harangocskának vonok a kötelén. Konduljon hármat. Egyet a halottainkért, egyet érettünk, hogy a szülőföldnek adósai sohase maradjunk, s egyet az utánunk jövőkéért, akikben mindig szépüljön a holnap.” Most már érted is szól a harang, kedves Eszter.

Úgy mentél el, hogy még tele voltál tervekkel. Kilenc nappal a halálod előtt meglátogattalak, és a közelgő Tímár Máté centenáriumi ünnepség eseményeit beszéltük meg. Te is készültél, hogy emlékeidet megoszad ezen a rendezvényen. Megtisztelő volt számomra, hogy ezen az utolsó találkozásunkon felajánlottad a tegeződést. Sajnos ezzel már csak itt a búcsúzáskor élhetek.

Eszter szívének, szakmai szeretetének két kedvelt témája volt: a Honismeret, Honismereti Alapítvány és az Endrődiek Baráti Köre. Mindkettő hivatalos beindításakor, alapításakor ott bábáskodott a rendszerváltást követően, immár több mint 30 esztendeje.

A kettő persze sokszor átfedte egymást, azért is találunk egymásra hamar, hiszen mindkettőnél közös a szülőföld rendíthetetlen szeretete, amely Eszter napjait is átítatta.

Az Endrődi füzetek sorozat, Bartók öregszőlői népdalgyűjtéseinek feldolgozása, a Baráti kör történetének megírása, a fiatalok okítása a népi kultúrára, számos kulturális

tevékenység segítése mind-mind ebből fakadt. Az Endrődi Füzetek szerkesztésével, kiadásával múl-hatatlan érdemekeket szerzett. Szinte az utolsó pillanatban lehetett ezeket az értékeket még így egybe gyűjteni. A jövőbeni kutatók, érdeklődők számára megkerülhetetlen lesz ez a mű, sőt már ma is az.

A tavaly kiadott, általa irt és szerkesztett az Endrődiek Baráti Köre Története című könyvben felteszi a kérdést: Mi a titka ennek a szép közösségi életnek? Mi motiválja az embereket, - beleértve saját magát is - hogy a legjobb tudásuk szerint dolgozzanak, a szűkebb közösségért?

„Az egyik legfontosabb motiváció, hogy mindenki számot akar adni a szülőföldnek az élete során elért eredményeiről. Ilyen az ember, kap-hat akármilyen nagy díjat, örül neki, de az az igazi öröm, ha a szülőföld is tudomást szerez minderről. Hiszen a világ csak azt látja, ahová elérkeztünk, de azt, honnan értünk odáig, és mekkora utat tettünk meg, csak az a közösség tudhatja, ahová beleszülettünk, ahol mindenki ismer bennünket. Meg akarjuk mutatni az elért eredményt, azért is, mert ebben maga a szülőföld is benne van: tőle kaptuk a kitartásunkat, a fegyelmet, a munka szeretetét. Ilyen értelemben a mi eredményeink egyben a szülőföldünk eredménye is.”

Eszter cselekedeteit mindig a nagyfokú humánus, segíteni akarás jellemezte. A kapcsolattartás, kapcsolatápolás nagymestere volt. A kapcsolattartásnak nagyon jó és régi időkre visszanyúló hagyományai vannak Endrődön. Eszter folytatta ezt a hagyományt, helytörténeti munkát, melynek olyan elődei voltak, mint Hanyecz Mihály anya-könyvvezető, Vaszkó Irénke néni vagy Márton Gábor, Marci bácsi.

A sokféle helytörténeti írás is életben tartotta ezeket a kapcsolatokat, Példa erre a Gyomaendrődi ki kicsoda c. munka elkészítése, amelynek során fel kellett venni a kapcsolatot szinte minden elszármazott endrődivel.

Eszter nagyon precíz és pontos volt, ő maga is erre törekedett. Csak a minőségi munkát tudta elfogadni, ezzel is példát mutatott. Azt vallotta: a megszólítás is felelősség. Ha a szülőföld megszólít és hazahív, akkor a legtöbben haza is jönnek. Nagyon fontos tehát, hogy hiteles emberek legyenek a megszólítók. A hazalátogatók fogadásának is méltónak kell lenni. Minden rendezvényben benne van a következő rendezvény sikere vagy kudarca.

Önmagáról így vallott: „Mindig szerettem közösségben élni, másokkal együtt dolgozni. Most nem ez a divat, de tudjuk, hogy nem maradhat mindig így. Közösség nélkül az ember nem tud embernek való életet élni. Ezért vagyok én bizonyos abban, hogy a civil szervezeteknek van jövője. Hiszen ahány ember, annyi szín, annyi ötlet, annyi örömforrás. Miért ne örülnénk egymásnak, ha megtehetjük?”

A mi feladatunk, hogy ezt a gondolatot továbbvigyük és megvalósítsuk.

Nyugodj békében, Kedves Eszter, Isten veled!

Gircz László

* * *

Szerkesztőségünk is hálásan búcsúzik, megköszönve azt a többéves, értékes munkát, mellyel újságunkat gazdagította. Nyugodjék békében!

Hűség, derű, a jó gazda gondossága

A 90 éves Varjú Imre hálaadó szentmiséje Pestszentlőrincen

November 26-án, szombaton délelőtt Budapesten, a pezsztentlőrinci Mária Szeplőtelen Szíve-főplébánián koncelebrált hálaadó ünnepi szentmisét mutatott be a kilencvenéves Varjú Imre címzetes esperes, protonotárius kanonok, a templom korábbi plébánosa.

A szentmise kezdetén Harmai Gábor plébános nagy szeretettel köszöntötte Imre atyát régi plébániáján, ahol a hívek szeretete változatlan iránta. Gábor atya is szívesen emlékszik vissza arra, amikor kispapként először volt ebben a templomban, egy pap testvére újmiséjén. Később is többször járt itt, mielőtt idekerült volna, és Imre atya mindig szeretettel fogadta.

„Mindig úgy éreztem, jó itt lenni, jó azon a helyen lenni, ahol te irányítasz, nagy hálával gondolok rád” – mondta a plébános.

Harmai Gábor plébános hozzáfűzte: itt van a néped, itt vannak azok az emberek, akik továbbra is szeretnek téged.

Ezen a helyen te voltál az, aki megtartottad az Egyházat,

„nagy hálával tartoznak, tartozunk neked, és én is, mint plébános, nagyon örülök, hogy mint elődömet köszönhetlek, hiszen jó, hogy óriások vállán állhatok, hogy egy olyan plébánián lehetek, ahol van kit szolgálni, ahol van múltja az élő hitéletnek. Isten fizesse meg mindazt a jót, amit értünk tétell!”

A karosszékben ülő Varjú Imre atya bevezetőjében emlékeztetett rá, hogy az utóbbi időben sokat betegeskedett, többször volt kórházban, ezért hálát adott Istennek a kegyelemért, hogy újra együtt lehet híveivel.

A 90 éves lelkipásztor, bár fizikailag gyenge volt, szeméből az órá mindig jellemző derű, huncut mosoly sugárzott.

Az evangélium Szent Máté könyvéből hangzott el (11,25–28).

Homíliájában Imre atya felidézte: évekkal ezelőtt a kőbányai Bajcsy Kórházba hívta egy asszony a beteg férjéhez. Útközben elmondta, hogy a férje hitetlen, és néha nagyon goromba is, de ne féljen, ma nem lesz az, mert már nincs eszméleténél. A kórházba érve odaálltak az ágya mellé, és elkezdtek imádkozni érte, szép csöndben. Mindkettőjük meglepetésére a férfi kinyitotta a szemét, és hangosan felkiáltott: nem hiszek az Istenben! „Uram, én viszont hiszek, és azért jöttem el magához, mert szeretnék segíteni, ugyanis magának nemsokára a Jóisten elé kell állnia, és számot adni az életről” – válaszolta Imre atya.

A férfi élt még néhány hétig. Amikor a felesége megjelent, hogy intézze a férje temetését, csak annyit mondott: „Atya! Lelkemre kötötte a férjem, hogy köszönjem meg magának, hogy eljött hozzá, mert abban a néhány, szenvedéssel teli napban végiggondolta az életét, és rájött arra: sem a halál, sem a szenvedés elől nem lehet menekülni.”

Imre atya rámutatott: ilyen-olyan szenvedése mindenkinek volt, van, és ne áltassuk magunkat, lesz is szenvedésünk. Elmondta, hogy mostanában többször volt kórházban, betegként, de betegek látogatójaként is. Többen voltak azok, akik életgyónást végeztek, rájöttek a szenvedésben, hogy nemcsak az utolsó szenvedésük ez, hanem van értelme a szenvedésnek.

II. János Pál pápa, aki a szenvedés nagy keresztjét hordozta, azt írta:

A szenvedésben sajátos erő lakik. Olyan erő, ami az embert az Úr Jézushoz köti, de ehhez nekünk is fel kell vennünk a keresztünket, és akkor a szenvedésben akár még örömet is találunk.”

A szónok leszögezte: az első emberek nem hittek Istenben. Hittek a gonosz léleknek, és megtapasztalták a szenvedést, behozták nekünk a világba, ezzel együtt a halált és a gonosz erők szorongatásait.

Jézus viszont bámulatos dolgot vitt végbe, bebizonyította, hogy a szenvedésnek van értelme.

Ha egyesülünk az Úr szenvedésével, akkor Isten szenved a beteg és a szenvedő emberben, és azokban az embermilliókban, akik szegénységben és elnyomatásban élnek, akiket kizsákmányolnak,

akik éhen halnak, vagy kínzás és terrorizmus áldozataivá válnak.

Ismerjük Szent Pál apostol irását: Örüljete, hogy részesek lehettek Krisztus szenvedésében.

Ha együtt tudunk szenvedni és örülni Krisztusban, akkor rájövünk, milyen nagy ajándék és kegyelem, ha az Ő szenvedésében is részt veszünk a világ üdvösségéért.

Imre atya figyelmeztetett: lázadozhatunk is, nem ajánljuk fel szenvedéseinket Jézusnak, de ilyenkor pusztító erővé válik bennünk a szenvedés, és tönkretetheti még életünknek a végét is. Ám Jézus azt mondta: a keresztúton kívül nincs más út a mennyországba. Ő maga járta végig először ezt az utat.

„Testvéreim! Mindegyikünknek van szenvedése. Panaszkodhatunk ezek miatt, de legokosabb, ha ehelyett hálát adunk, és elfogadjuk” – mondta a szónok. Befejezésül közölte: éppen ezért, a következő percben valami olyasmit énekelünk, amit általában nem szoktunk énekelni szentbeszédnek közben:

Téged Isten dicsérünk, Téged Úrnak ismerünk...”

A szentmise végén a plébániaközösség képviselő-testületének jegyzője, Komáromi László köszöntötte az ünnepeltet. Szavaiból kiderült: gyermekkorá óta belenőtt abba a lelki kegyelmi erőterbe, ami körülvette Imre atyát és a gondjaira bízott közösséget.

A világi elnök a kilencvenéves lelkipásztor színes személyiségének három fő jellemzőjét emelte ki, ami mindnyájunk számára példaértékű: hűség, derű, a jó gazda gondossága.

Komáromi László leszögezte: a jelenleg ezen a plébánián működő közösségek nagy része közvetlenül vagy közvetve, akár több generáció közvetítésével, de vissza tudja vezetni az eredetét Varjú Imre atya közösségszervező papi működésére.

Varjú Imre Endrődön született, 1932. november 26-án.

Vácott szentelték pappá, 1956. június 17-én. Mivel néhány hónappal később, az október 23-án kitört forradalom idején több paptestvérevel együtt kórházakban segédkezett, iratokat sokszorosított, a szabadságharc leverése után börtönbe került, Márianosztrára. Általános amnesztiával 1959. május 10-én szabadult. Ettől kezdve a hatalom rendszeresen figyelte.

Lelkipásztori szolgálatot végzett többek között Újpesten, Soroksáron, Rákospalotán, Borsosberényben. Pestszentlőrincen huszonöt évig szolgált.

Ezt követően, Erdő Péter bíboros, prímás hívására a budavári Mátyás-templomba került.

2010. augusztus elsején vonult nyugállományba.

Forrás: Pestszentlőrinci Mária Szeplőtelen Szíve-főplébánia honlapja

Szerző: Bodnár Dániel

Fotó: Merényi Zita

Magyar Kurír

Katolikus oldal

ADVENTI GONDOLATOK

Karácsonyra készülve

Beköszöntött az advent, amely négy héten át Jézus Krisztus születésének ünnepére, Karácsonyra készít föl bennünket. Szent Karácsony ünnepe az „Isten-ígéret beteljesedésének” ünnepe. Nem véletlenül teszi az Anyaszentegyház közvetlenül a Karácsony előtti napra Ádám és Éva ősszülők napját. Mert amit az első emberpár engedetlenségével elrontott, - s ezáltal a világra jött a bűn, a szenvedés és a halál, - azt a karácsonykor megszülető Messiás helyreállította a bűnösök megváltásával. Szent Ágoston egyháztanító nagyon ötletesen hasonlítja össze az ÉVA és az ÁVE szót. Míg az Éva az első asszony nevével jelzi, - ugyanazt visszafelé olvasva az Áve szót kapjuk, ami annyit jelent: „Üdvözlégy”. Ezzel a szóval köszöntötte Gábel arkangyal szűz Máriát, s ez az esemény, Mária igen-je hozta helyre Éva bűnét.

És mi ezt ünnepejük ma, karácsony napján. Együtt örvendünk annak, hogy Isten megszánta a bűnben tévelygő emberiséget, és elküldte közénk szent fiát, aki szűz Máriától született Karácsony éjszakáján. Erről beszélt a karácsony éjszakai Evangélium, amikor az Ige megtestesülését tárta elénk.

Mindenki, - talán még a nem hívó és a hitüket nem gyakorló emberek is ismerik Karácsony történetét, mely dióhéjban így foglalkozhat össze: a Szent Család Betlehembe utazik a népszámlálásra, de nem kapnak szállást a városban, így a Kisjézus egy istállóban, jászolban születik meg. Az angyalok ezt az eseményt hírül adják a pásztoroknak, akik az istállóhoz sietnek imádni a Megváltót. Ugyanakkor egy hatalmas csillag is megjelenik az égen, ami idevezeti a messze keletről a három-királyt, akik szintén értékes ajándékokkal kedveskednek az Égből szállott Királynak.

Am ahhoz, hogy a karácsonyunk lelkileg is meghitt, bensőséges lehessen, fontos, hogy az Advent négy hetét okosan, lelkiekben gazdagodva töltsük el. Advent elején Szent Pál apostol szavait olvassa Egyházunk: „Múltóban az éjszaka, elközelgett a nappal. Vessük le hát a sötétség teteteit, és öltünk fel a világosság fegyvereit! Öltöttek inkább magatokra Jézus Krisztust s a testi fegyelmet, hogy ne a bűnös testi vágyak szerint éljete!” Az Advent egy bűnbánati szent idő. Ezt jelzi a liturgia lila színe is, amely egyházunkban a bűnbánat jelképe. Az Advent kezdetén Szt. Pál arra figyelmeztet bennünket, hogy ez a négy hét, - ugyanúgy, mint a Húsvétot megelőző Nagyböjt, - legyen az önvizsgálat, a bűnbánat, a megtisztulás ideje. Sok ember ezekben a hetekben a bevásárlási akciók „tengerébe” veti magát, ezüst- meg aranyvasárnapokat várva, a plázák és bevásárlóközpontok forgatagában éli napjait.

Nekünk ne ezt jelentse az Advent. Az adventi koszorú sorra gyűlő négy gyertyája Krisztus közeledését jelezzék számunkra, hisz ezt jelent az Advent szó is: Adventus Domini: Úrjövet, az Úr várása. S ha mi tényleg várjuk a Betlehemi Gyermek érkezését, akkor mindent meg kell tennünk, hogy akkorra a lelkünk méltó legyen Jézus fogadására.

Egy német lelki-író leírja, hogy milyen kedves alkalmak voltak gyermekkorában a Szent András-napi esték, amikor a család közösen készítette el az adventi koszorút. S aztán az adventi estéken szenténekeket énekelve készítették a karácsonyfa szegényes díszait: aranypapírba csavart diót, szalmacsillagot, pattogott ku-

korica füzért, színespapír-láncot. Azt írja: „Így, hála szüleinknek, megtanultuk épületes módon várni a Kisjézust. Sosem tudtam igazán eldönteni, melyiket szeretem jobban: a Karácsonyt vagy az azt megelőző izgatott készülődést”.

Adventben elkezdődnek a hajnali misék, a Roráték. Ezek a hajnali misék jelképezik a várakozást és azt is, hogy Jézus születése egy új világ hajnalát jelképezi. Ezt felismerte keresztény népünk is, és mindmáig érezzük, hogy ezeknek a hajnali miséknek különös varázsuk van, ami a Gyermek Jézus születésére való várakozásban rejlik.

Kosztolányi Dezső így ír a roráték hangulatáról: „Mikor jön a december, hajnali miséket tartanak. A hajnali kék ködben, mely olyan, mint a szilva hamva, süveges emberek bandukolnak a ki-világított kis falusi templomok felé. A nappalok egyre rövidebbek lesznek, a sötétség egyre sűrűbb és hosszabb, - és ti azt mondjátok, nem kell félni. Majd jön Valaki, Aki elúzi a sötétséget és sosem látott fényt gyűjt a világnak!”

Igen, kedves testvéreim, erre a Valakire várunk. Várjuk, hogy eljöjjön és fényt gyűjtsen ennek az egyre homályosabb és sötétben botorkáló világnak. Tőlünk függ, hogy ajtót nyitunk-e neki és befogadjuk-e Őt életünkbe. Ez a mi adventi, - de egész életünkre is szóló feladatunk. Elismerni, hogy egyedül vagyunk és szükségünk van az ő eljövételére.

Az olasz lelki író, Papini így imádkozik: „Az éhező azt gondolja, kenyér kell neki, pedig valójában Rád éhezik. A szomjazó azt gondolja, vízre van szüksége, pedig Rád szomjas. A beteg azt hiszi, egészségre van szüksége, s közben nem látja, hogy azért beteg, mert nélkülözi a Te gyógyító jelenlétet. Aki szépséget keres, Téged keres, Aki igazságot keres, az Nálad találhatja meg, Aki megnyugvást, lelki békét keres, a te szíveden keresse, mert: Magadnak teremtettél minket, Uram, és nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik Tebenned!!”

Kedves Testvéreim, Isten tehát magának teremtett minket, és azt akarja, hogy hozzá illő, krisztusi emberekké váljunk. Ezekkel a gondolatokkal és elhatározásokkal kezdjük el ezt az adventi szent időt és kérjük Istentől a kegyelmet, hogy megtisztult lélekkel, bűnbánó szívvel várjuk a Gyermek Jézus születését, Karácsony szent ünnepét és majdan második, dicsőséges eljövételét is!

Czank Gábor plébános

Egy deportált élményei 1945-47 - I. rész

Érindszenten, Ady Endre szülőfalujában voltam plébános. 1944 karácsony másnapján Érszentkirályról jöttem haza gyalog. A két lovamat már elvitték.

Két asszony jött elém: „tessék jönni, orosz katonák érkeztek a faluba. A református és görögkatolikus tisztelendő urat már hívták. Híveik névsorát kérték.” A románok biztosan meghamisították az adatokat. Azt akarják tudni hány magyar van. Rossz előérzetem volt. Tudtam, hogy a német nevű lakosokat deportálják. Mi a határon laktunk. Nem messze valóban sváb falvak voltak, Szatmár megyében és arrafelé minden katolikust svábnak neveztek. Talán ez is volt az oka, hogy a katonák itt letáboroztak, mert más községekbe nem mentek el – illetve amint mondják, megeskették a bírót. Az, ha megesküdött, hogy ott nincs sváb – tovább mentek. Az érindszenti román bíró magyar világban be volt börtönözve. Nem biztos, hogy esküt tett arra, hogy itt nincs sváb. Ezért letáboroztak éppen a román bírónál, és nagyon kedvesek voltak mindenkire. Még bált is rendeztek. Ó-esztendő este a hálaadó istentiszteleten is részt vett néhány orosz.

Január 2-án reggel kidobolták, hogy a falut senki el nem hagyhatja.

Román emberek járták be a falut, persze orosz ellenőrzéssel, és a katolikus iskolába hajtottak minden római katolikus vallású férfit és nőt. A nőket 17-35 éves korig, a férfiakat 19-45 éves korig. Csak a pici gyermekes anyák maradtak otthon, de ha volt nagymama, akkor az édesanyákat is elhozták.

Mi lesz ebből? Miért csak a római katolikusokat?

Egyik hívemnek megmaradt egy lova, nekem volt szerszámom és szekere. Elindultunk Tasnádra igazságot keresve... Újtasnádig jutottunk. Halotti csend a faluban. A kocsmá nyitva volt. Oda mentünk be. „Bemehetnek a városba, de onnét ki nem engednek senkit!” – mondja a kocsmáros. Itt kidobolták, hogy menjenek szavazni a község házára. Arra kell szavazni, hogy román vagy magyar legyen a demokrácia. Ha nem mehetek vissza híveimhez, hát igazán nincs értelme. Visszafordultunk. Útközben láttam, hogy hozzák a gánápusztai híveimet is. Pedig hát ők nem szerepeltek s névsoromban. Őket Tasnádra vitték.

Visszatérve meglepődve láttam, hogy az iskola előtt áll egy parasztszekér, rajta az érkávási jegyzőnek a felesége. „Magával mi van? Hazaengedték, hogy magam és férjem részére három heti ételt hozzak.” Mellette ült egy fegyveres orosz ór. Ennek fele se tréfa! Az éjszakát híveimmel töltöttem. Egy kivételével mindenki meggyónt.

3-án reggel misézni szerettem volna – persze a templomban, de oda már nem engedtek bennünket. Az iskolában miséztem. A szentmise után elvegyültem a nép közé.

Egy NKVD-és tiszt is részt vett a szentmisén. Egy hívemnek azt mondta a román tolmács, hogy egy tiszt azt mondta: „Ha ennyire szereti híveit, menjen ő is velük!”

1945. január 4. délelőtt 9 óra. Haza megyek. Az ágy még bevetetlen. Pár perc múlva jön egy orosz tiszt, a román tolmács és egy román ember.

15 perc alatt készen kell állni három heti étellel és meleg ruhával. Jelekkel meg a tolmács útján megkérdem: Vihetek-e magammal kelyhet meg misekönyvet. Igennel felelt, azt mondta, mint pap fogok működni híveim között. Megnyugodtam, így lesz ez jól. A pásztor menjen a nyájával. A román rendőr őrizetere voltam bízva. Ha én elszököm, őt vitték volna el. A román rendőr bízott bennem, magamra hagyott.

A szentmise bemutatásához szükséges holmikát becsomagoltam. A ruha és élelem elkészítését házvezetőnőmre és Mária nővéremre bízta. Magam a templomba mentem, gyönyörű téli nap volt. A nap megvilágította a szép Jézus Szíve szobrot az oltáron. Úgy éreztem, végtelen szeretettel, biztató részvétellel néz rám. Mintha mondta volna: nagy kitüntetés előtt állsz. Bízom benned, remélem megállod a helyed. Ne félj, jól fog végződni. Magam csak erőt kértem nagyon forró imában az oltáriszentségi Jézustól. Hiszen jól ismersz, tudod milyen semmi vagyok, ha Te nem segítesz! Veled leszek – volt a biztató válasz. Sok mindent megbeszéltem én ott az én Urammal. Egyenként búcsúztam a stációs képektől, a lourdes-i Szűztől, a kis Bernadettől, Szent Józseftől, Szent Antaltól. Mindnyájan megígérték, hogy velem lesznek. Közéjük számláltam még az én legjobb barátomat, kedves őrzőangyalomat, védőszentjeimet: Szent Lászlót és Szent Pétert. Most már erősnek és nyugodtnak éreztem magamat. Szibéria? Éhhalál?... Nem számít. Mindent elbírok abban, aki engem megerősít. Mennyit bírt el Szent Pál, a beteges apostol, saját bevallása szerint csakis Isten kegyelméből. E nélkül ő is idétlennek mondja magát. Ugyanaz a Krisztus, aki megerősítette, jön velem is.

12 órakor indultam át az iskolába. Előtte ebédelni szerettem volna, de az izgalomtól egy falat sem ment le a torkomon. Hiába, a test erőtlenség. A félelemben szorongó híveim nagy örömmel fogadtak. Bennem is fölengedett a szorongás. Egy óra körül meghozták a szentkirályi híveimet is, 13 főt. Nemsokára névsorolvasás és indulás.

A tiszték nagyon udvariaskodnak. Az első ökrös szekérre teszi fel a csomagom. (Lovas szekér nem volt a községben.) Fel akarnak ültetni. Nem fogadom el. Gyalog mentem, mint a többiek. Sok nép gyűlt össze. Zokogva sírnak, nem merek rájuk nézni. Mikor a templom felé értünk, Balázsiné elkiáltja magát: Tisztelendő Úr! Hátra fordultam, s mint az oltártól szoktam, előbb az én Uram, az Oltáriszentségi Jézushoz fordulva megáldottam híveimet... utoljára. Libasorba mentünk a pallón, elől-hátul katonák kísérték minket. A hozzátartozók sírva jönnek utánunk, míg vissza nem parancsolták őket.

Útközben még vadásztunk is, illetőleg nyulakra lövöldöztek kísérőink, de eredmény nélkül. Két-három órás gyaloglás után felszálltam az egyik szekérre. Így tettek a többiek is az országúton. Mellém ült a fent említett kis orosz tiszt. Fánkkal kínált, de papirosba göngyöltte és úgy gyújtotta át. Ekkora figyelmet egész két és fél évem alatt nem tapasztaltam odakint. Estére érkeztünk Nagykárolyba. A villanyok égtek, sötétítés sehol - az oroszok nem szoktak elsötétíteni. A város – vagy megyeházán szállásoltak el, ahol a magyar világban gimnázium volt (1918 előtt). Világítás nincs a termekben, sötét szobákba tuszkolnak be. Ágy vagy ilyesmi nincs, cihelődés, tolakodás után mindenki talál egy kis fészket magának a földön.

Ott aludtunk. Reggel mosakodás az udvaron volt. Majd a földbe gyökerezett a lábam: az udvar tele van emberekkel, férfakkal és nőekkel vegyesen. A környék lakosságának színe-virága itt van. Ijedten néznek rám: Mi lesz velünk?! „Ez a zsidók miatt van így”, „A románok eladtak bennünket!” „Meglóghattam volna, de anyámat, feleségemet hozták volna helyettem” stb. Papirost nyújtanak át: a magyar kormány és az orosz hadsereg vezetősége között megállapodás történt. A német nevű és származású lakosság igénybe vehető az ország területén... a magyar

Egy deportált élményei 1945-47 - folytatás az előző oldalról

miniszterelnök Moszkvába repült érdeklünkben... a debreceni kormány nem enged... azért vagyunk már három-négy napja itt.

Már az első reggel engedélyt kértem, hogy misézhessek. Megadták. Meghirdettem: a szobámban egész nap gyóntatás. Tiszta lélekkel adjunk magunkat áldozatul az Úrnak. Ha lehet, nagylelkűen előre vállalni minden terhet Ő érette. Ne féljünk, Ő végtelen erő és megsegít, kimondhatatlanul szeret. A kereszttel nem elnyomni, de felemelni akar. Így bánt Ő édesanyjával, a Boldogságos Szűzzel, kedves szentjeivel és minden igaz emberrel.

Másnap Vízkereszt. Sok áldozó: a további gyónások megkönnyítésére a tékozló fiúról szóló példabeszédet fejtettem ki. Sokat emlegették ezt a lágerben később: „A disznók moslékával kívánt töltekezni, abból sem adnak neki.” A gyónások tovább folynak, minden reggel szentmise és szentáldozás. Elhatározás: „Ha hazakerülnék, ezt a termet kápolnává alakítjuk át és az első szentmisét én fogom benne elmondani.

Vasárnap: A lányok is kérnek szentmisét. A szemben levő internátusba helyezték el őket. Vagy százan vannak összehúzóulva egy nagy teremben. Az engedélyt megkaptam. Két órára szolt. Egy óra hosszat gyónásra szántam. Az egy óra leteltével megkezdtem a szentmisét. Gyönyörűen énekelnek. A felajánlásig jutottam, mikor bekiált az ór: „Elég!” Még volna 40 perc, de be kell fejezni. Megyek, zokogó sírás követ. Ezt soha nem fogom elfelejteni.

„Tessék jönni nagybeteghez!” Hála egy ismeretlen kedves nővérnek, aki a piarista házfőnöktől szentkenetet és kis szentartáskönyvecskét is hozott már be. A beteg egy szegény tanítónő, akit félholtra vertek, mert szökni próbált. Nehezen megkaptam az engedélyt. Elláttam szegényt. Ott maradt.

Nap mint nap jönnek a látogatók. Sorban állnak. Egyenként átengedik a szemben levő udvaron várakozókhoz. A csomagokat átvesszük, csak öt percet engednek. Nagy siránkozás itt is. A kedves nővér is bejött. Hozott 200 db nagyostyát egy szegedi paprikás dobozban. Bort is hoztak be három üveggel.

Hiányzik vagy négy ember. Szökni próbáltak, de megtalálták őket a rejtekhelyen, a padláson. Orvosi vizsgálat is volt: Közölünk hárman visszakerültek: az egyik csontrepedéssel (román katonák verték meg), a másik óriási kétoldali sérvvel, a harmadik a főjegyzőnk felesége, aki magas lázzal feküdt, és nagyon gyengének bizonyult a tüdeje.

Kb. 7-én két új atya érkezik. Van két teológus és néhány apácanövendék is közöttük.

Január 11. reggel 9 óra. Elvitték a csomaközeiket és Aporliget falu népét. Velük ment a lelkes is.

Január 12-én mi is megindultunk. Elöl-hátul átalvető módján két zsák, benne ruhanemű és élelem, mindkét kezemben egy kisebb csomag. Egyikben a szentmisékhez szükséges szerek egy elsősegély nyújtó ládikában. Kétoldalt síró-rívó nép, a hozzátartozók. Hosszas rendezés után beszálltunk a vagonokba, 18 tonnás vagon, 47 személy, kettős pricc. Elég rendesen fértünk, jó kályha és tüzelő is van. Az alsó priccse kerültem. Beszállás után közelebb jöhettek a hozzátartozók. Ilona néni, a házvezetőnőm még egy kenyeret és egy sült tyúkot dobott fel könnyes szemmel.

Éjjel jól aludtam, Nagyváradon túl ébredtem fel. Nagy kiabálás: román vasutas szidta a magyart, mert magyarul beszélt velünk. A felírás az állomásokon még sok helyen magyar. Kolozsvár állomás környéke romokban hever. A németek műve. Brassó kihalt. Sokat elvittek innét is, hosszú szekérsort láttunk román csendőrök kíséretében. Most internált századok voltak a szekereken.

Egészségügyi viszonyok: WC, a kupé fenekét vágta ki. Az

így keletkezett lyuk volt a WC. Reggelként ki lehetett szállni pár percre. Ilyenkor fegyveres katonaság vett körül bennünket. Szegény nők kendőikkel fedték el egymást a mögöttük álló, netvetgélő férfiktól. Az idő leteltével puskalövés volt a jel a visszaszállásra. Mosakodásra vagy idő, vagy víz nem jutott. Hóval mosakodtunk vagy borotválkoztunk. Az egész kupénak, később az egész lágernek jó szolgálatot tett a kb. háromliteres mosdótálam, melybe havat olvasztottunk. Ivóvíz: csak ritkán engedték meg, hogy leszálljunk vízért, pedig a sonka és a kolbász igen kívánta. Legjobb vizet a Kárpátokban ittunk.

Január 15-én érkeztünk lasiba. A vagonból gyönyörködtünk a hegyen épült szép nagy városban. Román munkaszolgálatosok rubelt adtak lejjért. avval vigasztaltak, hogy Bessarábiából, meg Romániából a Fekete-tenger mellé vitték a munkásokat. Már írták is vissza. Tehát nem biztos, hogy Szibériába megyünk.

Mindnyájan megremegettünk, mikor meghallottuk az első orosz mozdony bögését. Valami sátáni, titokzatos, félelmes volt ebben a hangban, mely egy abnormálisan nagy mozdonyból tört elő.

Futótűzként terjed a hír: levelet lehet írni. Két jótékony hölgy, kik Nagyvárolytól mostanáig velünk voltak, hazatérnek és viszik levelünket. Szüleimnek írtam. A két hölgy egyész bőröndre való levelet gyűjtött össze.

Du. 4 óra körül átköltöztünk új lakóhelyünkre, az orosz vagonokba. Itt már mindössze tíz szál deszkát találtunk. Nem is kíséreltük meg, hogy priccet készítsünk. Négy lócat sikerült összeállítani. Ezekre ült le 47 ember. Ettől a perctől kezdve egy percre se tehetük le a fejünket 14 napon keresztül. Csak ülő vagy álló helyzetben voltunk éjjel-nappal. Most már leszállni se lehetett a vagonból.

Lengyel László
(folytatjuk)

LENGYEL LÁSZLÓ

Született: Levelek (Szabolcs megye), 1909. június 8.

Pappá szentelve: Szeged, 1936. március 22.
Papi szolgálat állomáshelyei:

Debrecen – a Terezianum prefektusa 1936-1940.

Debrecen – káplán 1940. október 5

Érminsztent – plébános 1943. szeptember 1.

Hadi munkára deportálták, 1945. március 19.

Az orosz lágerből kiszabadult, 1947. július 17.

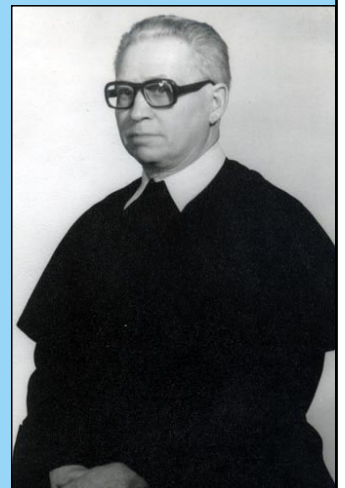
Gádosor – plébániai kormányzó, 1947. augusztus 1.

Orosháza, 1952-1954.

Békéssámszon – plébános, 1954-1958.

Hunya – plébános 1958-1990.

Nyugdíjazása után Orosházára költözött, ahol 2005-ben halt meg, és Hunyán temették.

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLÁBÓL

Előadás az online biztonságról!

Petruska László a Szarvasi Rendőrkapitányság rendőrszázadosa az online biztonságról tartott érdekes előadást a 6. b osztályban. Az internet veszélyeire már gyermekkorban fel kell hívni a figyelmet, és legfontosabb, hogy megelőzzük a visszaéléseket, ahogyan az előadó hangsúlyozta. A gyerekek figyelmesek, tevékenyek voltak, hozzászóltak, válaszoltak a rendőrszázados felvetéseire. Köszönjük szépen az előadást.

Márton-nap

Az idén 11. alkalommal került megrendezésre a Márton napi hagyományokat ápoló programsorozatunk. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Toldi Balázs, Gyomaendrőd város polgármestere, a Gyomaendrőd Német Nemzetiségi Önkormányzatot pedig Hack Mária és Rose Etelka képviselte. Intézményünk vezetője, Marcsika néni megnyitó szavai után Szent Márton történetét elevenítette fel.

Ezután a Márton napi rajzverseny eredményei kerültek kihirdetésre. Díjazásban részesültek a következők.

Óvodások:

- I. hely: Kovács Áron - Százsorszép Óvoda Süni csoport
- II. hely: Dávid Regina - Százsorszép Óvoda Maci csoport
- III. hely: Földi Vivien - Százsorszép Óvoda Maci csoport
- Különdíj: Bíró Bianka - Százsorszép Óvoda Süni csoport

1-2. évfolyam:

- I. hely: Mertz Maja 1.b
- II. hely: Nyuzó Fanni 1.b
- III. hely: Nyerges Kéla 2.b
- Különdíj: Mertz Ábel 2.a

3-4. évfolyam:

- I. hely: Szöllősi Lilla 3.b
- II. hely: Kelemen Fanni 4.b
- III. hely: Pintér Száva 4.b és Pintér Zolna 3.b
- Különdíj: Valuska Virág 3.a és Valuska Botond 4.b

5-6. évfolyam:

- I. hely: Kozma Ividő 5.a
- II. hely: Hegedűs Janka 5.b

III. hely: Tímár Zoé Viktória 5.b
Különdíj: Rác Eleni 5.a

7-8. évfolyam:

- I. hely: Balázs Bence Dániel 7.a
- II. hely: Velő Boglárka 8.a
- III. hely: Pataki Zoé 7.a
- Különdíj: Furka Rebeka 7. a

A díjátadó után a résztvevők meg is tekinthették az alkotásokat. Az alsós közönség lelkesen fogadta Hevesi Imi bácsit, aki libás dalaival ismét vidám, jóhangulatú műsort adott.

A nap a lampionos felvonulással zárult, ahol az alsós és felsős diákok a maguk készítette lámpásokkal vonultak. A résztvevőket a Gyomaendrőd Német Nemzetiségi Önkormányzat meleg teával és libaszíros kenyérral vendégelte meg.

Zrínyi Ilona Matematikaverseny

2022. november 21-én 22 tanuló (2 harmadikos, 10 negyedik, 3 ötödikes, 4 hatodikos, 3 hetedikos tanuló) írta meg a Zrínyi Ilona Matematikaverseny iskolai fordulóját.

A gyerekeket felkészítő pedagógusok: Szilágyi Mónika, Benéné Rojik Gabriella, Ökrös Katalin, Palicskáné Szegedi Katalin és Bela Tibor.

Nyílt nap a helyi gimnáziumban

Nyolcadik évfolyamos diákjaink nyílt napon vettek részt a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában és Gimnáziumban. Tóth Ferenc igazgató úr általános tájékoztatást tartott, ezt követően nyílt órák és foglalkozások látogatására volt lehetőség volt.

Tródmí oldal

Rovatvezető: Polányi Éva

AZ EMBER REMÉNYE

Vasadi Péter
MAGNIFICAT

Uramnak udvara vagyok.
Nagy csöndje bennem lépdél.
Elcsábít visszalengetett
énekeimnek énekével.

Sejtelmem az udvart behavazza.
Elmémben angyalok suhognak.
Méhemben végre moccan
új ígéje e hallgatag napoknak.

Az ember reménye

A külvilágra téli köd ereszkedik, a lélekre várakozás. Jön az Úr. Mindenütt köd van, mindenünnen érkezhetsz. Egyszerre közelít mindenfelől, mint egy kozmikus monszun, s a misztérium kódéba burkolózva hozza a Lélek esőjét. Egyszerre jön és minden egyes emberhez. Nem biztos, hogy harang jelzi. Nem biztos, hogy a karácsony ünnepi külsőségei. Lehet, hogy a szokásosnál is csüggesztőbb egyedüllétben, lehet hogy ólmos fáradtságunkban jön, lehet, hogy a hazugságainktól elemelyítő undor jelzi. Nem biztos, hogy az Úr a várt – sőt, az elvárt – úton érkezik. Lehet, hogy éppen a lélek hasadékan világít be egyetlen gyertyalángként, s lehet, hogy teljes karácsonyi pompában lép a várako-

zó elé. Akárhogyan is jön, a vágyakozó szívének kellős közepe felé igyekszik, vagy megáll előtte a hideg ködben.

Nem azért jön az Úr, mert vásárolni és ajándékozni akarunk, s mert decemberben el kell adni a fenyőfákat. Azért kell jönnie, mert az élet értelmének keresése közben mindig újra rábukunk a szeretet nélküli élet értelmetlenségére, s a Szeretet az Úr. Akkor nem fog jönni, ha megunjuk keresni az élet értelmét. Hogy adventkor átéljük „lopakodó” közelítését, azt mutatja, élünk és azt akarjuk, éljen a világ is.

Közelít az Úr, tehát várat bennünket. Jön, de még nincs itt. Még nem örvendezünk, csak epekedünk, mint a „halmok”, amelyek megszülik őt. A hangunkat próbálgatjuk, még nem énekelünk. Tapogat bennünk, a belső ködben az angyalkéz, hogy föllazítsa a bűnök kátrányát az úton, melyet egyengetnünk kell. De majd szempillantás alatt járható lesz az út, ha jön és készület közben talál bennünket. Sem megszolgálni, sem megérdemelni nem tudjuk, hogy itt lesz. Azért jön, mert nem lehet Őt visszatartani. De a megérkezte fölötti örömléte a szerelmes vágyakozás lobbantja magásra.

*

Hiába keresné tekintetünk a sötét, téli égen a betlehemi csillagot, nem találná. Amióta a háromkirályok látták, eltűnt. Az a csillag az ember szívében van, és most maga a szent karácsony emelkedik a szemhatárra, akár a hajnal. Beborítja a földet fényével. Túlnő az ember meghasonlásán, túl a vérfürdőn, a nemzetközi élet neuralgikus pontjain, túl az örületen, az izgágaságon, a helyi háborúkon, szorongáson, reményen.

A karácsony átmelegít, mint a tűz. Azért ég, hogy emlékezzünk a megszabadító szeretetre, amit egy ember hirdetett, ki Istennek mondta magát. Az ő nevében szeressük azt, aki közel van hozzánk, s azt is, aki távol van. Aki él, s aki már meghalt. Mondjuk ki a megbocsátás szavait, s értsük meg, ezektől a szavaktól a

lélek halált okozó sebei gyógyulhatnak be. Ajándékozunk meg egymást, de ne feledjük, hogy a legszebb ajándék is csak gyatrán képviseli az ember szívét, melynek legnagyobb tulajdonsága az, hogy hasonlít Istenre. Énekeljünk és vigadjunk, mert a halállal szemközt hiábavalónak látszó élet karácsonykor értelmet kapott. És örömünk tetőpontján némuljunk el egy időre, mert vannak milliószám, akik szegények és elnyomottak, betegek, haláltusát vívnak, üldözést szenvednek, kín és aggodalom gyötri őket. De örömünket – amely az ő örömük is – semmi sem fojthatja el, mert annak örülünk, ami nem egyeseké, hanem a Mindenségé: Betlehemben a kozmosz sötétsége hasadt föl.

Az angyali üdvözlés mintha nem is ránk tartoznék. Különös, lilás, szitáló fénye van, s ez a fény elfödi a titkot. A titok Istené és a Szűzé. De miattunk ereszkedett a földre, a mi üdvösségünket rejtve magában. Tudomást szereztünk róla, sőt, a legcsodálatosabb imádságaink egyike lett e jelenetből, mégis, imádkozva is lefátyolozott maradt.

Ami igazán ránk tartozik, az a jászol. Eléje vonul az emberiség népestől, tömegestől, királytól pásztorig, s viszi magával egész világát. Az aranyban a föld kincseit, a tömjénben minden áhítatát, a mirhában teljes szellemét. És ha a barlangban csak ökörről, s számról tudunk is – és úgy, hogy valószínűleg „Izajás próféta könyvéből kerültek a betlehemi jelenetbe” (Jelenits I.) –, orrukkal az egész állatvilág szimatol a teremtett lét ígérete felé. Az állatok, meg a kinyújtózó növények a tudatlanok önfeledt örömét érzik.

Az ember tudatos örömré való, boldogságra. De esendő lévén képtelen erre a boldogságra. Igazában nem Betlehemben, hanem Betlehem óta vonul a földkerekségen szétszórt betlehemeihez, hol elvékonyodó sorban, hol hatalmas sokaságban, hol meg egyenként. De azóta szakadatlanul. Így élte át Betlehem is azt a misztériumot, amit Jézus Krisztus, aki miután meghalt, halkan, de robbanásszerűen kelt életre a kifogyhatatlan Eukarisztiában. Betlehem barlangja is kihült, katedrális emeltek föléje.

Az a remegő várakozás, mely megelőzte a C gyermek születését, átköltözött az emberi szívekbe. Ott, bennük sötétedik a betlehemi éj ege, ott kel föl az ünnep csillaga, ott születik meg, a szeretet jászolában az ember szabadsága.

Az ember karácsonyi öröme azonban Betlehem óta megváltozott, helyreállított öröm lett. Az állatok s növények örömenél mélyebb, mert tragikusabb öröm, beárnyékolta, könyörtelenül beárnyékolta a bűn. Az ember a kisdeden megérezte az isteni személyt, de a növekvő keresztre Feszítettet is. Bölcsője mögött ott látta a keresztet, készen, összeütve, a sarokba támasztva. Hallja, hogy a kicsi mellkasban ugyanaz a szív dobog, amely majd kifulladásra, kivérezve megáll. A C gyermek születését öröm kíséri, de a háttérben, titkos hatalmak kezében már a halál terve szövődik. Az idő összetöri az ember reményét, beföldeli a barlangot, kiutasítja Lakóját a relatív világba, és a kiszámíthatatlan események zúdjába löki, hogy elnyelje őt is, mint bárki más.

Mégis, ez csak a látszat, s a pásztorok – a kicsinyek – bizonyossága – mely hallgatag, s csodát érlelő – a valóság. Mert ha a születésben már föl is üti fejét a halál, a kisgyermekből lett Megváltó Krisztus megszületik másodszor is, és véglegesen a halálban: föltámad. Először a föld adott neki barlangot, hogy megszülessék, most tulajdon Teste a barlang, melyben maga az Élet ragyog föl, s örökre. Ez az Élet pedig magával ragad minket.

Az a csecsemő tette ezt, aki a betlehemi jászolban feküdt. Ez a karácsony lélegzetelállító öröme.

Pilinszky János: Az ünnep angyala

Beköszöntött a karácsony, s a fia még mindig nem jött vissza a háborúból. Az öregasszony egyedül élt közel egy esztendeje. A búcsúval megszakadt kettejük története, s sehogy se akart tovább folytatódni.

Az utolsó együttlétük! A fia ott ült a széken, szemben velem, s a bő katonaruhában olyan veszendő volt, annyira fiatal, akár egy gyerek. Fáradtnak látszott, és enni kért. Mohón kanalazta a gőzölgő levest, s hosszan és szótlanul vacsorázott. Utána vizet vett, megmosdott, és simára beretválta az arcát.

Az asszony sírt, és úgy ölelte magához, mintha egyetlen szorítással visszaforraszthatná a szívére. De a fiú kivált az ölelésből, s akár egy halott, úgy tűnt el nyomtalanul.

Azt a pillanatot, hogy az előbb még itt volt, s azt, hogy már elment, azt a közből eső valamit nem is lehetett azóta se megértenie. Néha megállt az öregasszony a szoba közepén: otthona ez még? Olykor kinézett az ablakon: itt lakik valójában? Háztetőkre látott, szürke, fagyoskodó kis kőbalkonokra: ez volna továbbra is utcájuk? Milyen zavaros és nehéz dolog valakit elveszíteni és visszavárni!

Kinyitotta a szekrényajtót, s a délelőtti világosság a fia ruháira esett. Egy élő, vagy már egy halott ruháira? Elgyöngült, és megkapaszkodott egy üres kabátujjban.

Letörölte a tükröt a mosdó felett, de csak a tulajdon öreg arca nézett vissza rá! De hát mire is számított, miféle esztelenségre? Talán, hogy a fia kilép a tükörből, abból a négyzetméternyi fényességből, mely mintha ismeretlen távolba nyíló ablak lett volna!

Feküdt az öregasszony álmatlanul az ágyában, s az éjszaka zajaira figyelt, félelemmel és reménységgel, hogy a szétszórt neszekből összerakhatja a boldogító zajt, amivel a fiú majd belép hozzá. De az éjszaka, s később a hajnal hangjai idegenek maradtak, és sehogy se akartak engedelmeskedni neki. Szétszéledtek, mielőtt megdobogtathatták volna a szívét!

A hűvös ősztől hideg tél jött, és fagyos karácsony. Egyetlen zöld ágat fektetett az asztalára, s egyetlen szál gyertyát gyújtott meg rajta. Azon a széken ült, amelyiken a fia utoljára, a gyertyaláng szép, egyenletes fényében, és nem sírt, ahogy a fia se sírt akkor, csak hallgatott.

Éjfél előtt aztán magára vette a kabátját, s ahogy becsukta maga mögött az ajtót, hirtelen melegséget érzett. Így lépte át akkor ő is a küszöböt! Így indult el ő is a sötétségbe!

Igen, mintha most ő is ugyanabba az éjféltbe lépett volna ki, melynek akkor a fia nekivágott. Az elveszített utca most megint az övék lett! Igen, ezeken a köveken, ezek alatt a szürke kis balkonok alatt távozott s jön vissza majd ő is. Mekkora béke lett egyszerre az éjszakában!

Szép volt az éjfélt, és csendes. A hó puhán hullott alá, akár egy óriási üveggömbben; a tetők fehérek voltak, a templomtorny meg szelíden derengett, mintha lágy fényvel maguk a kövek világítottak volna.

Az öregasszony letérdepelt a tündöklő templomhajójában, s úgy érezte, napsütésben térdel. Nem volt idő. A hétköznapiak jönnek-mennek, de századok se mozdulnak az ünnepek állócsillaga alatt. S ebben az időtlenségben együtt volt minden: öregség és gyermekkor, minden, ami elveszett, és az is, ami vele maradt. Háborús karácsony volt, negyvenhárom karácsonya, de úgy érezte, a karácsonynak nincs kora, csak forrósága van, fénye és békéje. Egyedül térdel az éneklő tömegben, s nem hiányzott senkije. Csak hogy szeret, egyedül ezt érezte, mitől is elgyöngült és sírni kezdett.

S éjszaka az ágyában tovább folytatódott különös színeváltozása, a szeretet irgalmas metamorfózisa. Mintha a fia feküdt volna ágyában, s ő, az öregasszony lett volna a messze idegenben. Olyan jó volt végre helyette fagyoskodnia, s olyan jó volt

végre helyette, a fia helyett melegednie! Öreg szívében a szeretet összecserélte a személyeket.

Künn közben elállt a hóesés, s a karácsonyi utca végképp elnéptelenedett.

Az éjszakában csak az ünnep angyala örködött mozdulatlan. (Új Ember, 1960. december 25.)

A fényességes angyal is

Emlékezés egy világháborús karácsonyra

Az égbolt elsötétedett.

S akár a végítélet zord fellege tört volna ránk, a föld is oly sötét lett.

Gyermekszívünk is oly nehéz!

A házak és a kertek, az egész törékeny világ, éreztük, velünk reszket.

Aztán a roppant csöndön át puhán és észrevétlen, a hangtalan meginduló és puha hóesésben,

akár a fényes pelyhek is vigyázva földet értek, a fényességes angyal is, ő is a földre lépett.

A Rózsahegyi Iskola hírei

Mesemondó verseny

November 9-én rendeztük meg iskolánkban a mesemondó versenyt. Igazi mesedélutánon vehettek részt az alsó tagozatos diákok és az érdeklődő szülők. 32 tanuló négy korcsoportban méretette meg magát. A zsűri a versenyzők helyes artikulációját, mesélőstílusát és a közönséggel való kapcsolattartását értékelte. Gratulálunk a gyerekeknek a szép előadásokhoz, és köszönjük a szülőknek, tanítóknak a gondos felkészítést.

Pályaorientációs nap

November 14-én pályaorientációs napot tartottunk az iskolában, melyen minden alsós és felsős gyermek részt vett. A közös program a tornateremben zajlott, ahol érdekes rendőrségi előadást hallhattak a gyerekek, tájékozódhattak a rendőrök munkájáról, felszereléséről, beszélgettek a közlekedésről. Ezt követően évfolyamonként, életkoruknak megfelelően ismerkedtek a gyerekek a különböző szakmákkal: Az alsósok régi népi mesterségeket próbálhattak ki, szőttek, fontak, kézműves foglalkozásokon vehettek részt, és erről sok-sok színes rajzot készítettek. A felsősök interaktív csoportmunkában dolgozták fel az ismert és kevésbé ismert foglalkozásokat, megtekinthették a Gyulai Szakképzési Centrum Dévaványai Technikumának színvonalas szakmai bemutatóját, a helyi Bethlen Gábor középiskolában kipróbálhatták a pék-cukrász mesterséget, megnézhatték a békéscsabai Szentgyörgyi Albert Technikumban folyó munkát, és meglátogathatták a Hirschmann és a Linamar üzemeket, ahol betekintést nyerhettek az ott folyó munkába.

Amóba bajnokság

Iskolánk diákönkormányzatának szervezésében november 15-én délután amóba bajnokságon vehettek részt az osztályok legjobbjai. Először mindenki a saját korosztálya tagjaival játszott, majd a legjobbak a döntőbe kerültek. Izgalmas csatában az idei bajnoki címet Máttyás Gergő 8. a osztályos tanuló szerezte meg.

Tímár Máté Versmondó Verseny

100 éve született Tímár Máté. Neve, szellemi öröksége szorosan kapcsolódik Endrőd-Gyomaendrőd nevéhez. Ebből az alkalmából hirdettük meg a városi versmondó versenyt a gyomaendrődi általános iskolák 6-8. osztályos tanulói számára. A felhívásra a három iskolából 21 nevezés érkezett.

A versenyt november 21-én délután tartottuk iskolánk dráma-termében, ahol a gyerekek a négytagú zsűri előtt mutathatták meg tudásukat, felkészültségüket.

Köszönjük Papp István László, mezőgazdasági vállalkozónak, hogy támogatása révén a legjobbak 5000 Ft-os könyvtalványt vehettek át.

Országos Diákparlament

November 23-án Békéscsabán rendezték meg a Békés Megyei Diákparlamentet, ahol a megyei iskolák diákönkormányzati küldöttei megválasztották az Országos Diákparlament megyei küldötteit és az Országos Diákparlamentben a megyénket képviselő két tanuló. Hellenthal Mary orosházi végzős középiskolás tanuló mellett Botos Lujza, iskolánk tanulója, lesz az Országos Diákparlament egyik megyei tagja a következő évben. Gratulálunk, Lujza!

További képek és a versenyek eredményei iskolánk honlapján tekinthetők meg: <https://www.rozsahegyiiskola.hu/>

SPORT

Befejeződött a labdarúgók őszi idénye

November utolsó hétvégéjén elköszönt az ősztől a megyei I. osztályú labdarúgó bajnokság tíz tagú mezőnye. A három körös pontvadászat második részéből is lejárásra került hat forduló. Most a pihenő következik a jövő év március legelején induló tavaszi rajtig.

A lejátszott mérkőzések eredményei:

2022. 10. 29. Gyomaendrődi FC – Medgyesbodzás SE 2 : 2
G.: Forgács G., Hunya K.

A gyomaendrődiek az idény első harmadában kiválóan szerepeltek, de aztán visszaesett az eredményességük, már négy mérkőzés óta pont nélküliek. Ezt szerették volna megszakítani a hét végi bajnokin, de komoly kihívás előtt álltak, hiszen a bodzási csapat nem véletlenül tudott a középmezőnyhöz felzárkózni az elmúlt hetekben. Az első félidőben a vendégek uralták a játékot, sok helyzetet alakítottak ki és az első fél órában ezekből kettőt értékesítettek is. A házigazdák küzdöttek, de nagyon sok hibával játszottak, ennek ellenére a félidő utolsó percében összejött számukra a szépítés. Szünet után már folyamatosan rohamozott az egyenlítésért a Gyomaendrőd, ami a vendégek számára lehetőséget teremtett a kontrajátékra. Azonban a legnagyobb helyzeteket is elhibázták mindkét csapat támadói, amiben jelentős szerepük volt a jól védő kapusoknak. Az utolsó negyedóra kezdetén, egy vitatott kezezésért megítélt büntetéből mégis csak összejött az egyenlítés a hazaiaknak. A mérkőzés utolsó percében a bodzásiaknak még volt egy óriási ziccerük, de kimaradt, így döntetlenül zárult a mérkőzés. Rosszul indult a hazaiak számára a mérkőzés, sok hibával játszottak, amit az ellenfél ki is használt, lezárhatta volna a mérkőzést, de ők is hibáztak. A második félidőre a módosult a játék képe, ami meghozta az egyenlítést a vendéglátóknak. Igazságos döntetlen eredmény született, a hazaiak pedig vesztes mérkőzés után szereztek újra bajnoki pontot.

2022. 11. 05. Sarkadi Kinizsi LE – Gyomaendrődi FC 4 : 3
G.: Hanea M., Berta Zs., Sebők M.

A hazaiak játékára mindig befolyással van, hogyan tudnak beleállni egy mérkőzésbe. Ha van hitük és fegyelmezettek, akkor képesek jó eredményeket elérni. A vendégek már öt hete nyeretlenek, nagyon éhesek voltak a sikerre. Jól indult a mérkőzés a látogatók számára, már az ötödik percben gólt szereztek. A folytatásban azonban inkább a hazai csapat előtt adódtak lehetőségek, a félidő közepén büntetéből ki is egyenlítettek. Nem volt látványos a játék, inkább a küzdelem dominált. A második félidőt frissebben kezdte a fiatal gyomaendrődi csapat, akik tíz percen belül két gyors góllal magabiztos előnyre tettek szert. Ezt követően is több nagy helyzetet alakítottak ki, de azok kimaradtak. A futball örök

törvénye, ha kimaradnak, a helyzetek jön az ellenfél és kihasználja a hibákat. Sajnos ez be is következett, a félidő közepén két perc alatt két kapushibát kihasználva egyenlítették a hazaiak. Itt azonban még nem volt vége a vendégek vesszőfutásának, hiszen az utolsó negyedóra elején egy jól eltalált lövéssel a vendéglátók újabb gólt szereztek és megfordították az eredményt. A második félidő elején a Sarkad belealudt a mérkőzésbe, de a hátrányt ledolgozva, nagyot küzdve megérdemelten fordították és nyerték meg a mérkőzést az igen enerváltan játszó vendégek ellen.

2022. 11. 12. Gyomaendrődi FC – Nagyszénás SE 2 : 1
G.: Sebők M.(2)

A hazaiak teljesítményében a szezon második felében törés állt be, hat hete tartó nyeretlenségi szériát szerettek volna megszakítani a szénásiakkal szemben, akiket fűtött a visszavágási vágy a szeptember eleji hazai vereségért. A vendégek kezdtek jobban, már az ötödik percben kapufát értek el majd rögtön jött egy hatalmas helyzet, de kimaradt. Egymásnak feszült a két gárda enyhe hazai fölénnyel. A félidő utolsó percében egy kontrát végig sikerült vezetni a hazaiaknak, amiből eredményesek tudtak lenni, így előnnyel vonultak pihenőre. A második félidő elején a szénás kezdett jobban és egy kiugratást követően jött az egyenlítő találat. Élvezetesebb lett a mérkőzés, mindkét gárda a győzelemért hajtott. A végén ismét a hazaiak domináltak, nagy akarattal játszottak és az utolsó percben meg is lett az eredménye, a szerzett góllal megnyerték a mérkőzést. Hosszú idő után érezte meg ismét a gyomaendrődi gárda a győzelem ízét.

2022. 11. 19. Végegyházi SE – Gyomaendrődi FC 8 : 2
G.: Hanea M., Pásztor O.

Szokatlan időpontban, szombaton délelőtt 10 órától bonyolították le az őszi utolsó előtti fordulót, a bevethető játékvezetők korlátozott száma miatt. Lendületben volt a hazai csapat, sorra nyerte a mérkőzéseit, míg a vendégek erős hullámvölgyből igyekeztek kikerülni. A végegyháza kezdett jobban a 17. percben már négy gólos előnye volt. A vendégek a félidő közepén egy kontrából szépítettek, de a hazaiak az utolsó öt percben újabb két gólt szerezve tekintélyes előny birtokában mentek a szünetre. A második félidőben már jobban zárt a látogatók védelme, csak két gólt kaptak, amire eggyel tudtak válaszolni. A hazaiak a második félidőben kissé visszafogottan teljesítettek, így a gyomaendrődi gárda elkerülte a kétszámjegyű vereséget. A mérkőzés összképe hűen tükrözte a csapatok közötti erőbeni és eredményességi különbséget.

2022. 11. 26. Gyomaendrődi FC – Jamina SE 3 : 2
G.: Berta Zs., Hunya K., Hanea M.

A gyomaendrődiek idegenbeli eredményessége alább hagyott az utóbbi hetekben, azonban hazai pályán mindig nagyobb energiákat tudnak mozgósítani a győzelem érdekében. A fiatalítás útjára lépő vendégek őszi idénye nagyon kikislott, változatlanul első győzelmük megszerzése volt a céljuk. Hazai szempontból jól indult a mérkőzés, már az ötödik percben sikerült megszerezni a vezetést. A félidő felét átlépve a vendégek szereztek gólt, amivel egalizálták az eredményt, de nyomban jött rá a válasz és ismét a hazaiaknál volt az előny. A gyomaendrődi oldalon ezt követően is megvoltak a helyzetek, de sajnos egyikből sem született újabb találat, így minimális előnnyel vonultak a szünetre. A második félidő közepén egy megpattanó lövéssel ismét egyenlített a Jamina. A lelkes fiatal hazai csapat ezt követően sorra dolgozta ki a helyzeteket és sorra ki is hagyták őket. A végszóra azonban, az utolsó percben egy parádés szabadrúgás utat talált a vendégek kapujába, ami győzelmet hozott a gyomaendrődi csapatnak. Az őszi hazai utolsó mérkőzése végül csak szép sikeredett, győzelemmel zárta a csapat a bajnokság első felvonását.

Fülöp Zoltán

METAL STOP KERÉKPÁRÜZLET ÉS ÉPÜLETGÉPÉSZET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

- Tornádó elektromos kerékpárok,
- gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
- csövek, szerelvények.

- hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
- Led TV-k, porszívók
- háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
- szegek, csavarok, zárok, lakatok,
- fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
- ZÁRTSZELELVÉNYEK, TÉRHÁLÓK, ESŐCSA-
TORNÁK és FÜSTCSÜVEK kedvező áron!
- kerékpárok JAVÍTÁSA - SZERELÉSE!

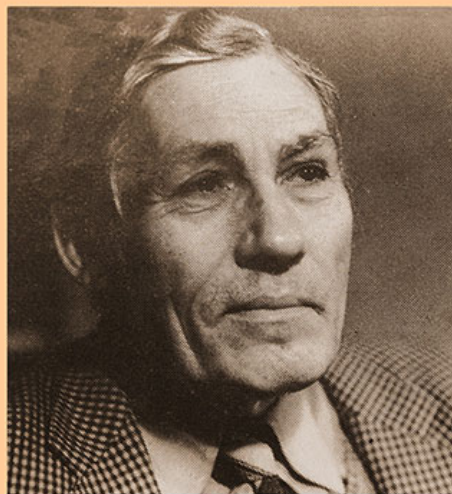
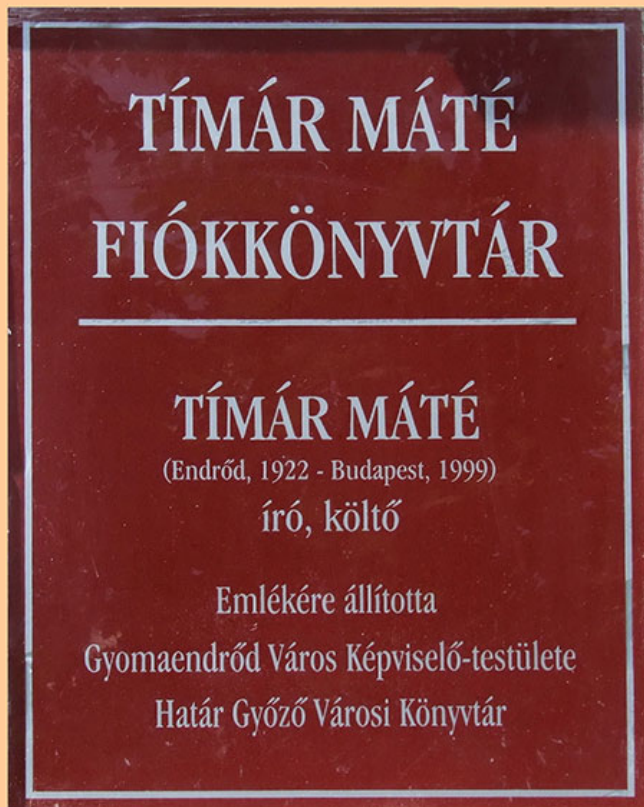
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: (66) 386-909
Hitellehetőség! Minden kerékpárhoz értékes ajándékot adunk!

Fényképalbum

Endrőd 290 éves

Tímár Máté

" Szülőföld:

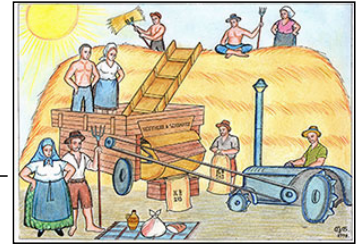
*Bölcső, majd koporsó !**Sarkcsillag a négy égtáj felől ! "**Timár Máté*

Marci bácsi

ASZTAG

- szabadban tárolt, tartósan összerakott, cséplésre vagy nyomtatásra váró gabona (elsősorban búza) -

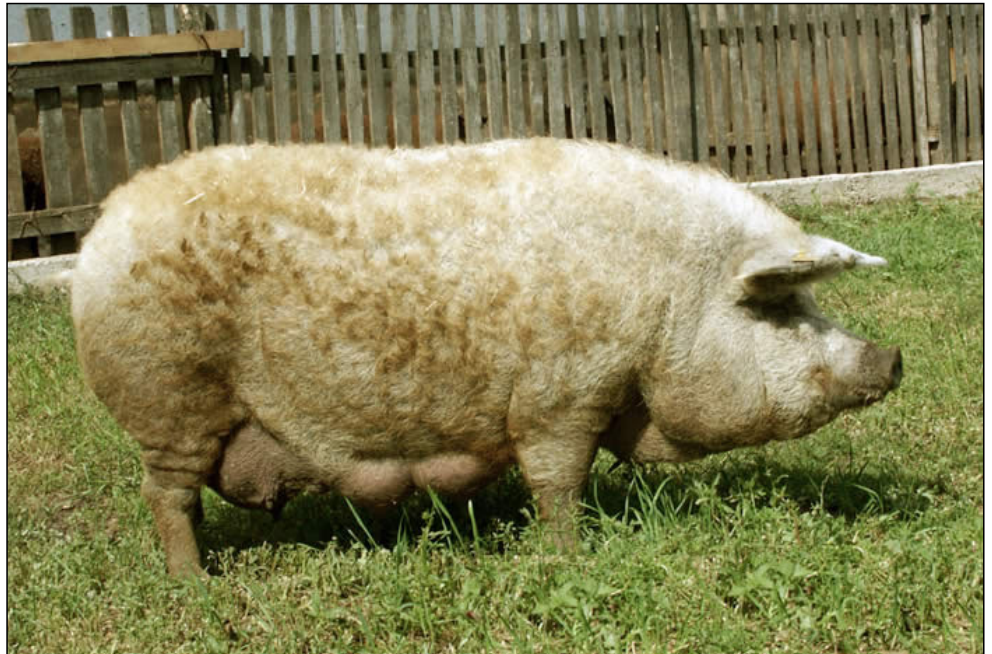
Disznóölés

András nappal megkezdődik a disznóölések szezója. Ez a nap a tél beálltát is jelzi, és mivel hűtött tárolók nem álltak rendelkezésre, ezért egyértelmű volt, hogy disznót vágni télen kell. E fontos esemény gyermekkori emlékem örök. Kezdődött a készülődés: edények készítése, kések élezése és még sok minden. Előző este kértem, hogy a nagy coca vágásánál jelen lehessen, amire igenlő választ kaptam, hogy ha kikészítem a ruháimat és felkelek az ébresztésre. Természetesen arra ébredtem, hogy visít a coca és én már csak a perzselésre értem ki.

A perzselés akkor szalmával történt, amit a sertés testén gyújtottak meg és akkor is a serény kaparás, majd vizes mosás követte. Későbbi perzselési élményem, mikor fatüzelésű pörzsölővel dolgozott a böllér. Ezután már a gázpalackról működtetett következett, noha vannak, akiknek petróleumos perzselős emlékei is vannak.

Az idők folyamán a sertésfajták is változtak. Korai gyermekkorom sertése a ma ismét népszerű mangalica volt. Ezután ennek a fajtának használat előállítás során számtalan egyede megjelent. Kereszteték Berkshirrel, Yorkshirrel és míg eleinte az volt a kérdés, hogy „osztán hány kilós volt és hány liter zsírja lett?” – később arra kérdeztek rá, hogy ugyan mennyi lett a kolbász.

Kik dolgoztak a korabeli disznóvágásokon? Kellott először is egy böllér, aki a rokonság köréből került ki rátermett szakértő hozzáértésével. Ő irányította a folyamatokat, de először is ő végezte a szúrást. Meghatározta, hogy jó munkájának eredménye lett-e sok disznóvér, ami elegendő a reggelihez és a véres hur-

kához. Fontos volt a bélmosó asszonyok szerepe, mert a tiszta bélbe töltött hurka, kolbász híret vitte a háznak. A férfiaknak is szerep jutott, volt aki a zsír kisütésében jeleskedett, de a húst is le kellett darálni többnyire 10-es darálón, kézzel.

Mi volt a napi étrend? Néhány reggeli kupica pálinka, ám egy jó böllér a szúrás előtt egyet sem ivott! A vér egy részéből finom reggeli készült sok hagymával. Ital a délelőtt folyamán forralt bor volt, gyermekeknek tea. Mivel a sertést a paraszti háznál a hátnál bontották, így délre elkészült egy finom orjaleves, amiben Endrődön keménymagos hagyma volt a levesbetét. A második fogás pecsenyesült volt. Ilyenkor mindenki csak keveset evett, mert készült a torra. A vacsoraasztalnál a töltöttkáposzta volt a fő étel, itt már lehetett értékelni, hogy jól sikerült-e az ízesítés, „a sava, borsá”. Ezután a hurkák, kolbászok tálalása következett. Mi lesz ezután? -Sok helyen hájas kiflivel zárult a sor. Az esti vacsoránál már a bor volt ital egy deciliteres poharakban. Itt mindenki mondott egy két történetet és volt, hogy a citra is előkerült.

A munkák során a jövőre gondoltak. Egy család húsos napjairól volt szó. Aki a sajtot préselte, az tudta, hogy komája családjának az soknapi étele. A mai napokban találkozunk szakácskönyvekben egy kifejezéssel: konfitálás. A magyarázó részben szerencsére szerepel, hogy ez volt nagyanyáink hústartósító módszere, azaz alacsony hőmérsékleten való sütés. ezt a húst zsírral öntötték le és nyáron is mint frisset tálták.

Disznótor, disznóvágás: közösségépítő, embereket összehozó tevékenység volt!

Gyomaendrőd. 2022. 11. 28.

Várfi András agrármérnök
Képek, forrás: mangalicamagyarorszag.hu;
antikdekor.hu

Egészségről-betegségről

Fahéj (Cinnamomum zeylanicum vagy verum)

A fahéj a Cinnamomum verum vagy zeylanicum nevű trópusi fa lehántolt és szárított kérgének belső részéből előállított fűszer. A fahéj Dél-Ázsiából származik, a régi kínai fűszerkönyvek már több ezer évvel ezelőtt említést tettek róla, mint lázcsillapító, hasmenés és menstruációs problémák kezelésére alkalmas fűszerről.

A ceyloni fahéj mellett ismert a kínai fahéj (Cinnamomum cassia) is, mely abban is eltér a ceyloni fahéjtól, hogy magasabb a kumarin tartalma. Az ősi fahéj és a kasszia megjelenésében is eltérőek, mert a ceyloni fahéj sokkal pergamenszerűbb és tekercei sokszorosan fonódnak egymásba. A kasszia fahéj vastagabb darabokból áll. Az eredeti (ceyloni) fahéj pora világosabb, vöröses színű. Íz- és illatanyagaik megegyeznek, azonban a kasszia fajta – sütemények fűszereként - édesebb ízelményt nyújt.

A kasszia fahéj mennyiségének bevitelére figyelni kell, mert túlzott bevitel miatt májkárosodás és véralvadási zavarok léphetnek fel, kumarin tartalma miatt.

A fahéj jelentős szerepet töltött be az ókori fűszer kereskedelemben. Az egyiptomiak fűszeres balzsamaik készítéséhez is alkalmazták. A görögök, rómaiak és héberék fűszerként és illatszerként is használták, de emésztési zavarokat is kezeltek vele.

A korai középkorban, a XII. században, bingeni Hildegard rendfőnöknő és herbalista, mint „univerzális szert” javallotta „homloküreg gyulladásra”, megfázás, nátha, rák és „belső romlás” kezelésére.

A XVII. században főképp konyhai fűszernek tartották, a XIX. században gyomorgörcs, puffadás, hányinger, hányás, hasmenés, csecsemőkori kólika és bélgörcs gyógyítására alkalmazták.

A fahéj baktérium, vírus- és gombaellenes hatását. A fahéj tartalmú fogpaszták csökkentik a fogakon a plakk képződést, az ínygyulladást és a szájszagot, mivel a foglepedékben lévő baktériumok szaporodását gátolják. A fűszer a belekben és a húgyutakban fertőzést okozó Escherichia coli nevű baktérium és a hüvelyi fertőzést okozó Candida albicans szaporodását is gátolja.

A fahéj főzet fogyasztása hasznos lehet nátha és megfázás ide-

jén, a fahéjas lábfürdő ajánlott lehet gombás fertőzés előfordulásakor.

A fahéj fogyasztása ajánlott 2-es típusú cukorbetegségben és inzulin rezisztencia kialakulásakor; a fahéj csökkenti a vércukorszint ingadozását, mert az inzulin elválasztást egyenletesebbé teszi. A fahéj anyagcsere élénkítő hatású, így javasolt lehet fogyasztása fogyókúra idején is.

A fűszer bevitelével csökkenthető a vérsír- és koleszterinszint is. Japán kutatók kimutatták, hogy a fahéj bevitel vérnyomás csökkentő hatású.

A fahéj gátolja a sejtek öregedési folyamatait, élénkíti a bőr anyagcseréjét. A fűszer számos kozmetikum alkotórésze, melyeket hasznosítanak narancsbőr kezelésében is.

A fahéj bevitel javítja a memóriát, segíti az észlelést és a tanulási folyamatokat, az agyműködést javító hatása miatt alkalmazható Alzheimer kór megelőzésében.

A fahéj a kertünkben elősegíti a növények gyökerezését, a hanyag elkerülék, fahéjból és meleg vízből készült permetlé pedig növényi gombás betegségek kezelésére is alkalmas.

Fűszeres, édes fahéj forrázat készítése: Tegyük ½ - ¾ kanál fahéjport egy csésze forró vízbe, ebből naponta legfeljebb 2 csészével igyunk.

A fahéj fogyasztás nem javasolt terhes nők és 2 évesnél fiatalabb gyerekek esetén. Nagyobb gyerekek és 65 évesnél idősebb felnőttek csak enyhébb készítményeket alkalmazzanak.

A fahéj érzékeny egyéneknél allergiás tüneteket válthat ki. A fahéj olaj a bőrön pirosodást és égést okozhat, belsőleges használatánál hányás, puffadás és vesekárosodás is előfordulhat. A fahéj olajból csak gyógyszer mennyiségnyit az orvossal megbeszélve használjunk.

Forrás:

Michael Castleman: Gyógynövény enciklopédia
<https://www.biosziget.hu/fahej>

dr. Macsári Judit

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”
(Guhász Gyula)*

BULA GERGELYNÉ volt gyomaendrői lakos, életének 80. esztendejében az Égi hazába költözött.

FRANKÓ MIHÁLY volt gyomaendrői lakos, 88 éves korában Megtért teremtőjéhez.

Sírhelymegváltási lehetőség Endrőd katolikus temetőiben!

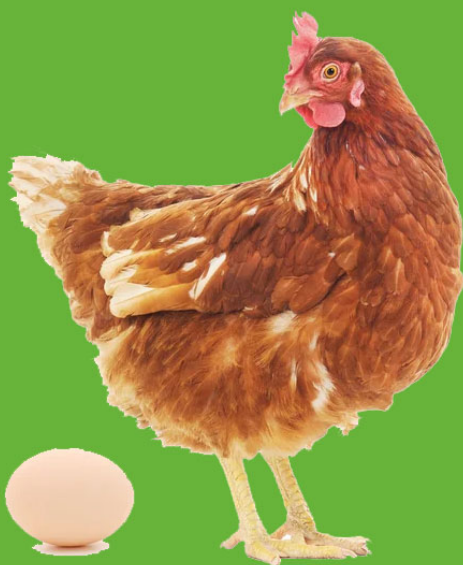
A Szarvasvégi temető régi gyermekparcellájának szabad részein és a Központi temető köztemető melletti parcellájában is új sírhely-sorokat létesítettünk. A Szarvasvégi temető előnye, hogy belvizes időszakban is lehet koporsós temetést végezni magas fekvése miatt, a Központinak pedig az, hogy a sírhelyek a temető elején találhatóak. A sírhelyváltásról érdeklődni az Endrői Plébánián lehet munkanapokon délelőtt 9-től 12 óráig, vagy telefonon a 66/283-940-es számon, illetve az endrodi.plebania@gmail.com e-mail címen.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

BARNA TOJÓTYÚK egy éves, jól tojó, kedvezményes ároin, 15 db.tól szállítással megrendelhető.

Tel.: 30/860 2627

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Tisztelt vásárlóim!

Téli ajánlataim:

- növényvédőszer (Nevikén, Agrokén), gombaölőszer
- rovarölők, atkaölők (Karate, Zeon, Mospilan, Sherpa, stb.)
- műtrágyák, növénytápok, virágcserépek, virágládák
- kertmagok, bio burgonyák, dughagymák, Hermes-GBBR
- virághagymák, kardvirágok, dália, rózsatövek
- takarófoliák, fénystabilfoliák, geotextiliák, agroszövetek
- munkavédelmi bakancsok, védőkesztyűk, munkaruhák
- kéziszerszámok, szegek, csavarok, ásók, lapátok
- festékek, lakkok, ecsetek, vödörök, talicskák
- konyhai eszközök, bográcsok, bográcsállványok
- kutyá-, macskaeledelek

Várom kedves vásárlóimat!

AGRO ÁRUHÁZ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrői Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 * Felelős: Szabó Zoltánné * Főszerkesztő: Iványi László * Főszerkesztő helyettes: Lehoczkiné Timár Irén * Szerkesztőség címe: Szabó Zoltánné Városunk szerkesztősége 5502 Gyomaendrőd, Endrői u. 11. Tel. +36 20/519-8798 varosunk@gmail.com * Alapítók: †Vaszkó András, †Császár Ferenc, Iványi László * Szerkesztők: Czank Gábor, Dávid Benajmin, Farkas Zoltánné, Fülöp Zoltán, Hegedűs Bence, Hunya Jolán, dr. Macsári Judit, Polányi Éva, Várfi András * Műszaki szerkesztő: Iványi László * Technikai munkatárs: Bukva Csilla * Lapzárta minden hónap 20. napján * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén

* MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 *
<http://www.varosunkujzag.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com szerkesztoseg@varosunkujzag.hu